

Tutu ni tee Santiago nuu ñayiu ka skua'a

1 ¹Maa san kuu Santiago^a ja jinokuechi san nuu ia Dios vi nuu Jito'o Jesukristu. Tee san tutu ya'a nuu maa ni, ja ka kandija ni ne'u ndi uxi uu tatatno'o Israel, ja ni ka jitenuu ni ja ni ka jinkoo ni nuu sava ka ñuu ninii ñuyiu. ¿A kukueni ka oo ni?

Taa ia Dios tno'o ndichi

²Ñani, kua'a, vi kokusii ndeva'a ini ni nuu vaji nani kuu tnundo'o ja jito tnuni ña jin ni, ³chi ja ka jini ni ja nuu jito tnuni ña tnundo'o jin ja ka kandija ni Kristu, te yun ka kutua'a ni ja vi kuandee ini ni nuu tnundo'o. ⁴Te vi kuandee ini ni, nagua ja kentakuei ni ja vi kokuu ni in ñayiu vii ñayiu va'a, te vi koyutnu ni, nagua ja tu nagua ka'nisa'un ña.

⁵Su nuu ja ndee in ni ja'ni ña tno'o ndichi, te vi kakan ni nuu ia Dios, te na taa ya, chi taa kua'a ya nuu ndi'i ñayiu, te ma skexiko ña ya jin ni in ñayiu. ⁶Su vi kandija gua'a ni nuu ka jikan ni nuu ia Dios, chi na in tu kandija gua'a, te kuu inui jin ola ndute mar ja jiokuita ña tachi, te ya'a yun ni kua'an de. ⁷Te ñayiu sa'a siun, ma ndakani ini ja na in guaa ni'i nuu Jito'o. ⁸Chi ñayiu neva'a uu

jajintnuni, chi ya'a yun ni ndakani ini jin ndi'i ja sa'i.

⁹Te ñayiu skua'a ja kuu nda'u kuu kee ni, na kokusii ini ja sa'a ka'nua ña ia Dios jin. ¹⁰Su ñayiu skua'a ja kuu kuikai, na kokusii ini nuu sa'a nda'u ña ia Dios jin. Chi ñayiu kuika yun kuu na kuinio ita nuu yuku, ja ñama ni te naa. ¹¹Chi nuu jinonta nikandii te kuu i'ni xeen, te yichi ni yuku vi kuei ni ita yun, te ndee ka kona'a ja luu kaa, te suni saa ni ndo'o ñayiu kuika, chi ne'u tniuu sa'a mai yun nai.

Vi kuandee ini ni nuu jito tnuni ña tnundo'o

¹²Na ta'u na ndetu ñayiu ja jandee ini nuu jito tnuni ña takatnundo'o, chi nuu kundee ini ndi'i tnundo'o yun, te ni'i in ja kuta'ui ja kotekui nikuii nikani. Chi yun ni kee yu'u ia Dios ja kuña'a ya nuu ñayiu ka kutoo ya. ¹³Nuu ja ndee in ñayiu kii ini ja sa'a jakue'e, te ma vi koka'an ja nuu ia Dios vaji jakue'e yun, chi ma kuu ska'an ña jakue'e jin ia Dios, te ni tu ska'an ña ya ja vi sa'a ñayiu jakue'e. ¹⁴Chi ja skanda ña jin in in ñayiu kuu ja ndioo ini mai ja sa'i jane'e jayichi, te jayun kundee ja skanakau ña jin nuu jakue'e. ¹⁵Te ja jio'o ñayiu ja

^a 1:1 Santiago nani de vitna, su ama ka, chi Jacobo ni onani de nuu ni oo de ñuyiu.

sa'i jane'e jayichi kuu nuu vaji yika kuechi, te nuu kaya yika kuechi yun, te jaka ña ja kui.

¹⁶Yun kuu, vi ñani, vi kua'a, ja ka'an too ña san, ma vi ndaxnda'u ni maa ni. ¹⁷Chi ndi'i java'a vi ndi'i ja oo vii ndeva'a ja ka kuta'uo vaji ndee sukun yun, chi vaji nuu maa Tata Ja'nuo, ia ni sa'a ndi'i ja ka ye'e andivi. Te ia Dios, chi inuu ni kuu ya ndi'i ni kiuu, te tu sama sa'un ya nagua sama kati. ¹⁸Te ni taa ya ja ka tekuo jin ma'ñu sagua tno'o ndaa ya, chi saa kuini maa ya, nagua ja vi kokuo se'e xtnañu'u ya saa nuu ndi'i ja ni sa'a ya.

Vi sa'o nagua ka'an nuu tno'o maa ia Dios

¹⁹Te vi kona'a maa ni tno'o ya'a, vi ñani vi kua'a, ja ka'an too ña san, ja ndi'i maa ni na vi koñama ini ni ja vi konini ni, te kuekuee vi ka'an ni, te ma vi kitu ini ñama ni. ²⁰Chi nuu kitu ini ñayiu, te tu sa'i tniuu ndaa nagua kuini maa ia Dios. ²¹Te yun kuu ja vi kujoo ni nuu ndi'i jakue'e vi nuu jane'e jayichi ja ni kaya ñuyiu ya'a, te vi sa'a nda'u vi sa'a kee ni, te vi kuanta'u ni tno'o ja ni skute ia Dios ini anu ni, chi tno'o ya'a ndiso jaka'nu ja skaku ni'nu ña jin ni.

²²Te vi sa'a ni nagua ka'an nuu tno'o maa ia Dios, masu maintno'o ni ja vi konini ni, chi nuu ja tuu, te saa ka xnda'u ni maa ni. ²³Chi nuu na in ñayiu nini sua'a ni tno'o ia Dios, te tu sa'i nagua tatnuni maa tno'o ya'a, te kuu inui jin in tee ndia'a de yunuu de nuu in speju sua'a ni. ²⁴Chi sua'a ni ndia'a de yunuu de, te nuu kua'an de, te naa

ni ini de naxa jito de. ²⁵Su ñayiu ja tu ndunaa ini tno'o nini, chi ndia'a guagua'i naxa ka'an nuu ley ndaa, te ley ya'a kuu ja ndatau ña nuu jakue'e, te oo yutnui nuu tno'o yun, chi sa'i ndi'i tniuu nagua nini yun. Te na ta'u na ndetu ñayiu yun nuu ia Dios jin tniuu sa'i yun.

²⁶Su nuu na in ñayiu jani ini ja chiñu'u gua'l i a Dios, su tu ja'n u ni'nui tno'o ka'in, te chia xnda'ui mai, te tu jiniu'u sa'un ja chiñu'i ia Dios. ²⁷Su ja vi chiñu'u vii vi chiñu'u va'a ñayiu Tata Dios kuu ya'a: na vi jinkotoi suchi ka kuu la'u vi ñasi'i ni ka ndonda'u nuu ka tna'a ña tnundo'o, te na vi kotoi ja ma vi sa'a tne'e mai jin jakue'e oo ñuyiu ya'a.

Ma vi skexiko ni ñayiu kunda'u

2 ¹Maa ni, vi ñani vi kua'a, ja ka kandija ni Jito'o Jesukristu, ia ye'e tajan, ma vi skexiko ni, ni in ñayiu, chi inuu ni vi sa'a ni jin ndi'i. ²Te vi kokachio ja nuu ka ndututu ni ja ka skua'a ni, te kiukuei uu tee. In de ñu'u xe'e oro nda'a de vi ni'nu de sa'un gua'a ndeva'a. Te suni kiuu in tee kunda'u ja ni'nu de sa'un tu'u ja ni ndendee ni. ³Te ka nee yiñu'u ka ni nuu tee ni'nu sa'un gua'a ndeva'a yun, te ka jiña'a ni nuu de: "Jinkoo ni joo nuu oo gua'a ka ya'a". Su ka jiña'a ni nuu tee kunda'u yun: "Jian ni konokuuin ron" axi "Jinkoo nuu ñu'u ya'a". ⁴Te nuu ja saa ka sa'a ni, te tu ka ndakani va'a ini ni jin tna'a ni, chi ka sa'a siin ni tee kuika jin tee kunda'u yun.

⁵Vi konini ni tno'o ya'a, vi ñani vi kua'a, ja ka'an too ña san: ni kají

ia Dios ñayiu ka kunda'u ñuyiu ya'a nagua ja na vi kukuikai jin tno'o ka kandijai, te vi ni'i nuu tatnuni ya ja vi sa'a jajin, nagua ni kee yu'u ya jin ñayiu ka kutoo ya. ⁶Su maa ni, chi ka skexiko ni ñayiu ka kunda'u yun. ¿Te a masu tee kuika yun ka kuu tee ka xnda'u ña ja vi jinkoo va'a ka de ja ja'a ni? Te suu de ka tnaa ña jin ni nuu nda'a tee ka netniuu. ⁷Te suu tee yun ka kuu tee ka ka'an kue'e siki sivi vii Jesukristu ja kuu ya Jito'o maa ni.

⁸Vatuka ka sa'a ni nuu ja ka skunkuu ndaa ni ley ka'nu ka maa ia Dios nagua yoso nuu tutu ii ja ka'an sua'a: "Kutoo in ñani in tna'a ron nagua kutoo ron maa ron", kachi. ⁹Su nuu ja ka sa'a siin siin ni ñayiu kuika jin ñayiu kunda'u, te ka sa'a ni yika kuechi, chi ka tavi kuechi ni nuu Ley ia Dios jin jakue'e ka sa'a ni yun. ¹⁰Chi nani kuu ñayiu tava'a ndi'i nagua yoso nuu Ley, su xtivi invaa ni tno'o ja tatnuni yun, te tavi kuechi ndi'i nagua yoso nuu Ley yun. ¹¹Chi ni ka'an ia Dios: "Ma sa'a ron kuechi ñuyiu jin inka ñayiu". Te suni ka'an ka ya: "Ma ka'ní ron ndiyi". Su vitna nuu ja tu ka sa'a ni kuechi ñuyiu jin inka ñayiu su ka ja'ní ni ndiyi, te ja ni ka jiso kava ni Ley ia Dios ja siun ka sa'a ni. ¹²Te sua'a vi ka'an ni vi sua'a vi sa'a ni na kuinio in ñayiu ki'in nuu ia Dios ja sa'a ndaa ya kuechi jin ma'ñu sagua Ley ja ndatau ña nuu jakue'e. ¹³Chi kiuu ja sa'a ndaa ia Dios kuechi, te ma kunda'u ini ya ñayiu tu jini ja kunda'u ini inka ñayiu. Su ñayiu kunda'u ini inka ñayiu, chi kundei kaku ni'nui nuu sa'a ndaa ia Dios kuechi.

Nuu ja tu ka sa'o tniuu gua'a te tu jiniu'u ja ka kandijao

¹⁴Tu nagua jiniu'u, vi ñani vi kua'a, ja ka'an in ñayiu ja kandijai nuu ja tu sa'i tniuu gua'a, chi maa kuu skaku ni'nu ña ja kandijai.

¹⁵Te vi kokachio ja in ñanio axi in kua'o ja'ní ña sa'un ja vi kui'nui axi ja vi kokai in kiuu in kiuu. ¹⁶Te nuu ja ndee in maa ni vi kuña'a sua'a: "Koto kuee ni, saa na ka'on, te vi kui'nu va'a ni, te vi kaa va'a ni ndee vi ndutu chii ni", su tu ka jiña'a ni nagua ja'ní ña jin ñayiu yun, te tu nagua jiniu'u tno'o ka ka'an ni yun. ¹⁷Te suni saa ni kuu jin maa ni ja ka kandija ni: nuu ja tu ka sa'a ni tniuu gua'a, te tu nagua jiniu'u sa'un ja ka kandija ni yun.

¹⁸Su nuu ja ndee in ñayiu ka'an sua'a: "Maa ni ja kandija ni Jesukristu, te sein sa'a san tniuu gua'a". Nuu saa, te xne'e ni ja kandija ni nuu tu na tniuu gua'a sa'a ni, te na xne'e san ja kandija san Jesukristu jin tniuu gua'a ja sa'a san. ¹⁹Te maa ni ja kandija ni ja oo invaa ia Dios, te vatuka, su suni tachi, chi ka kandija vi ka kisi ja ka yu'u. ²⁰Te maa ni, vi tee vasa, ndakuni ni ja nuu tu na tniuu gua'a sa'a ni jin ja kandija ni, te tu jiniu'u sa'un ja kandija ni yun. ²¹Chi ni janta'u ña ia Dios jin ndi nija'nuo Abraham ja tee ndaa ni okuu de ja ja'a tniuu gua'a ni sa'a de nuu ni soko de se'e de Isaac nuu ya siki in altar. ²²Te vi kondia'a ni ja ni sa'a Abraham, ja ni kandija de ni skintna'a de jin tniuu gua'a ni sa'a de, te tniuu gua'a ni sa'a de

yun sa'a ja kandija ndaa de. ²³Saa te ni skunkuu nuu tutu ii ja ka'an sua'a: "Ni kandija Abraham ia Dios, te yun guaa ni janta'u ña ya ja tee ndaa kuu de" kachi nuu tutu ii. Te ni jinkonani de amigo ia Dios.

²⁴Nuu saa te ja ka jini maa ni ja janta'u ña ia Dios jin ñayiu ka kandija ja ka kui ñayiu ndaa nuu ya jin tniuu gua'a ja ka sa'i, te masu maintno'o ni ja ka kandijai ya. ²⁵Te suni saa ni, ni ndo'o Rahab, ña'a ni oxiko maa, chi ni janta'u ña ia Dios na kuinio in ña'a ndaa jin tniuu gua'a ja ni sa'a ña. Chi ni jiña'a ña ve'e ña ni ka ndoo tee ni ja'ankuei yu'u ni ka jinkoto ñuu yun ja ni ka kaku de, te ni ndakanu ichi ña jin tee yun ja kuano'okuei de inka ichi. ²⁶Chi nuu ja ñayiu tu na anui oo nuu yiki kuñui, te ndiyi kui. Te suni saa ni kuu jin ja ka kandijao: nuu ja tu netna'a jin tniuu gua'a ka sa'o, te tu nagua jiniu'ja ka kandijao, chi ka kuo na kuinio ndiyi nuu ia Dios.

Na vi ka'nui ni'nuo tno'o ka ka'on

3 ¹Ñani, kua'a, ma vi ndioo ini ni ja kua'a ni vi kokaxtno'o tno'o va'a Jesukristu, chi ja ka jini ni ja kua'a ka tnundo'o kii siki yoon, ja ka kaxtno'o nuu ja ma vi sa'a gua'o. ²Chi ndi'o ka ya'a ka tuku kua'a jichi. Su nuu ja ndee in ñayiu tu ya'i jin tno'o ka'in, te ñayiu ya'a kuu ñayiu ndaa ndija, te suni kundei ja'nui ni'nui ndi'i yiki kuñui. ³Te suni ka tnao yo'o yu'u kuai nagua ja na kuantno'o ña ti, te ka ja'nuo ti ja ki'in ti ndee ni nuu ka kuinio. ⁴Te suni saa ni kuu jin in barco ja na'nui ndeva'i, te ni'i

ndeva'a chinda'a ña tachi, su vi jin in timu luluu ni, te kuu skuiko tee skaka yun ndee ni nuu kuini maa de ja ki'in. ⁵Te suni ka jini ni naxa kai in yuku ka'nui ndeva'a jin in ñu'u luluu ni. Te saa ni kuu jin yao, chi visi in ja luluu ni kuu, su kua'a jana'nu sa'a. ⁶Te yao kuu in ñu'u luluu ni, ja kuu na kuinio in ñuyiu nuu tatnuni jakue'e. Te yao kuu in ja luluu ja oo nuu yiki kuñuo ja xtavi kuechi ña. Te ndee andeya vaji taka tno'o kue'e ja ka ka'on jin yao, te suu skuikin jakue'e ka sa'o ndi'i ni kiuu ka oo ñuyiu ya'a. ⁷Te ñayiu ñuyiu, chi kundei ja'nui ndi'i ni nuu kiti yuku, vi kiti ndagua, vi kiti ñuu chii nuu ñu'u, vi kiti ñu'u nuu ndute mar, kundei tatnuni nuu ti. ⁸Su ni in ñayiu tu kundei ja ka'nui yai, chi in jakue'e kuu ja tu na in kundee ja ka'nui ni'nui, chi oo na kuinio in koo kaa ja ochitu jin menenu ja ja'ni. ⁹Chi jin yao ka chiñu'o Tata Dios, te suni jin yao ka xtau tnia'o ñayiu ni sa'a ia Dios, nagua kaa nagua oo maa ya. ¹⁰Te vi jin invaa ni yu'o kee tno'o yiñu'u vi tno'o kuu tnia'a. Te masu vatuka kuu ja saa vi koka'on, vi ñani vi kua'a. ¹¹Chi ña kuu jinonta ndute vixin jin ndute axe invaa ni nuu kee de? ¹²Ñani, kua'a, ña kuu kuun aceituna nuu tnu tichi iuu axi tichi iuu nuu tnu uva? Saa ni kuu jin nuu ndute yun, chi ma kuu jinonta ndute axe jin ndute vixin.

Tno'o ndichi ja vaji ndee sukun

¹³Te nuu ja ndee in ñayiu ka oo ne'u ni kui ñayiu ndichi vi jinkui'nu gua'a ini, te na xne'i mai jin tniuu gua'a ja sa'i vi sa'a nda'u'i

mai jin tno'o ndichi ja ni kutua'i. ¹⁴Su nuu ja ka kukuasun ndeva'a ini anu ni, te ka nduku ni ja vi kokuu ka'nu ni, te ma vi kokuu teyii ni ja inu ndichi ni, chi chia inu tno'o ni, te ka tayu'u ni tno'o ndaa. ¹⁵Chi tno'o ndichi ya'a masu tno'o vaji ndee sukun yun kuu, chi tno'o ndichi ñuyiu ya'a kuu, tno'o kue'e ja ndakani ini ñayiu kuu, vi tno'o maa Tachi kuu. ¹⁶Chi nuu oo tno'o kuasun vi tno'o teyii ja kokuu ka'nu kai, te yun kuu nuu oo jakue'e vi ndi'i jane'e jayichi. ¹⁷Su tno'o ndichi ja vaji ndee sukun nuu ia Dios, chi sa'a ja ñayiu xtnañu'u ka ka nduvii anui, yun te ka kui ñayiu mani ini, vi ñayiu va'a ini, vi ñayiu tu ni'l ini, vi ñayiu kunda'u ini in ñani in tna'i, vi sa'i tniuu gua'a, vi tu sa'a siin siin ñayiu, te ni ma xnda'u ñai. ¹⁸Te na ñayiu ka nduku ndee ja vi koo mani jin tna'i, te ka xtutenui tno'o mani, te yun vi ndani'i ja vi koi jin tno'o ndaa.

Ma vi kokutoo nagua oo nuu ñuyiu ya'a

4 ¹¿Ndenu vaji ja ka skiti ini tna'a ni vi ja ka jaxin tna'a ni? Keja'a jin ja ka jio'o ni tako jakue'e oo ñuyiu ya'a, te suu skanda ini anu ni, ja ka sa'a ni jakue'e. ²Ka jio'o ni ja vi koneva'a ni, su tu ka ni'l ni. Te ka ja'n ni ndiyi, chi ka kukuasun ndeva'a ini ni ja ka neva'a ñayiu yun. Te ja siun tu kuu ja vi ni'l ni, te ka nduku ndee ni, vi guaa ndee ka jaxin tna'a ni'nu ni. Su tu ka ni'l ni nagua ka kuini ni, chi tu ka jikan ni nuu ia Dios. ³Su nuu ka jikan ni nuu ya, te tu ka ni'l ni, chi masu

ka jikan va'a ni, chi nani ja vi xnaa ni ja vi kokusii ini ni jin yiki kuñu ni kuu. ⁴¡Ñayiu ni ka xndendoo ia Dios ka kuu ni! Chi ¿a tu ka jini ni ja nuu ja ka kutoo ja oo ñuyiu ya'a, te ka skiti ini tna'o jin ia Dios? Te nani kuu ñayiu ja kutoi ja oo ñuyiu ya'a, te jini u'ui ia Dios. ⁵Te ¿a ka ndakani ini ni ja tu jiniu'u tno'o yoso nuu tutu ii nuu ka'an: "Ni taa ia Dios Espíritu ya ja oo ini anuo, te kutoo ña ya vi kuu kuiñu ya ja ja'o"? ⁶Su ni ka'an nda'u ni ka'an kee ña ia Dios, te yun guaa ka'an nuu tutu ii: "Ndakoo ia Dios siki ñayiu sa'a teyii mai, su ka'an nda'u ka'an kee ña ya jin ñayiu sa'a nda'u mai". ⁷Te yun guaa vi kuanyu'u vi kuandetu ni nuu ia Dios, te vi kuiin yutnu ni nuu Tachi, te na kunu ki'in. ⁸Te vi kuyatni ni nuu ia Dios, te na kuyatni ya nuu ni. Ñayiu ka sa'a yika kuechi, vi ndakate ni maa ni nuu jakue'e. Te maa ni ja ka kutoo ni ia Dios vi ka kutoo ni ñuyiu, vi ndasavii ni anu ni. ⁹Vi kokusuchi ini ni, te vi nda'i vi kana ni, te ja ka jaku sii ni na ndasama jin ja ka nda'i ni, te ja ka kusii ini ni na nduu ja ka kusuchi ini ni. ¹⁰Vi sa'a nda'u vi sa'a kee ni maa ni nuu Jito'o, te maa ya na ndasa'a ka'nú ña jin ni.

Ma vi ka'an kue'o siki in ñani in tna'o

¹¹Ñani, kua'a, ma vi ka'an kue'e ni siki in in ni, chi na in ka'an kue'e jin in ñani in kua'i, te xtavi kuechi jin ñayiu yun, te suni ka'an kue'i siki Ley vi xtavi kuechi Ley yun. Te nuu ja xtavi kuechi maa ni Ley, te tu skunkuu ni nagua ka'an

maa Ley, chi saa sua'a sa'a ndaa ni ja ja'a Ley yun. ¹²Chi invaa ni ia Dios oo, te suu ya ni taa Ley, te maa ya kuu ia sa'a ndaa kuechi, a skaku ni'nu ña ya axi xnaa ña ya. Su maa ni, ¿na in kuu ni ja ndanduku ndichi ni nagua sa'a inka ñanio axi kua'o?

Ma vi kondioo ini ni nagua vi sa'a ni kiuu xtnee

¹³Vitna te vi konini ni ja ka ka'an sava ni: "Vitna axi xtnee ki'inkueio ñuu ya'a axi ñuu yun, te vi koo yun in kuia, te vi ki'on vi vi xiko, te vi ni'l i kua'o xu'un", ka kachi ni. ¹⁴Te vini ja tu ka jini ni nagua kokuu kiuu xtnee. Chi ja ka jichi ka kanda ni, masu ja vavi'i ni kuu. Chi ka kuu ni nani kuinio viko no'o ja nunuu ni nukaka, te ndute ndi'i ni. ¹⁵Te gua'a ka kuu ja sua'a vi koka'an ni: "Nuu ja maa Jito'o kuini, te vi kotekuo, te vi sa'o jaya'a axi jayun", vi kachi ni. ¹⁶Su maa ni, chi inu vixin ndeva'a ni, te nino'o ni tno'o teyii ka ka'an ni. Te ndi'i ni tno'o teyii yun kuu jakue'e. ¹⁷Chi na in jini ja sa'i java'a te tu sa'i, te yika kuechi kuu ja sa'i.

Tno'o ja ka'an siki ñayiu kuika

5 ¹Vitna te vi konini maa ni ja ka kuu ni ñayiu kuika: Vi nda'i vi kana ni, chi kua'a tnundo'o vi tna'a ni. ²Chi ja ni ka te'i jakua'a ka neva'a ni, te ja ni kiukuei tikixin sa'un ni. ³Te oro vi plata ja ka neva'a ni ja ndi'i ni ka ndakuiso xe'e. Te yakua ja ndakoo yika xu'un yun kuu ja ka'an kuechi siki ni, te suni kuu na kuinio ñu'u ja teñu'u

yiki kuñu ni, chi ni ka xtutu kua'a ni jakuika ka neva'a ni kiuu ya'a, ja kuu kiuu sandil'i ni ka. ⁴Te ka ka'an kuechi ñayiu ni ka satniuu ja ni ka ndaxtutu ja kee nuu ñunde'i ni siki ya'ui ja ni ka xnda'u ni jin, te tu ni ka tniuya'u ni. Te ja ka ka'an kuechi siki ni, ni jini so'o Jito'o, ia tatnuni andivi vi nuu ñu'u ja siun ni ka sa'a ni. ⁵Chi gua'a ndeva'a ka oo ni nuu ñuyiu ya'a, te ka kusii ka kuvatu ini ni jin yiki kuñu ni, te ka jaa va'a ni ja ka nduu ndee ni, na kuinio isndiki ja ka ndasa'a ndee ti nuu kuyatni ja vi ka'ni ti. ⁶Te ka xtavi kuechi ni ñayiu ndaa, vi ka ja'ni ni jin, te ni tu ka ndakindei mai.

Vi kondetu ka'nú ni te vi kondakuatu ni

⁷Su maa ni, vi ñani vi kua'a, vi kondetu ka'nú ni guaa ndee kiuu na ndii maa Jito'o. Te vi kondia'a ni naxa ka sa'a tee ka jitu nuu ñunde'i ja ka ndetu ka'nú ni de na kiuu saa kuun maa sau, a kuun sau ne'e axi sau kuee. Te suni ka ndetu ka'nú ni de na kiuu saa kuaan ja ka jitu de nuu ñunde'i de ja vi ndaxtutu de. ⁸Te suni saa ni maa ni, vi sa'a yutnu ni anu ni, te vi kondetu ka'nú ni, chi ja oo yatni kiuu ja ndii Jito'o.

⁹Ma vi koka'an kuechi ni siki inka ni, vi ñani vi kua'a, nagua ja ma vi tavi kuechi ni. Chi ja oo yatni maa Dios, ia sa'a ndaa kuechi, ja ndenta ya. ¹⁰Te vi kakuiko ni na kuinio taniñu naxa ni ka ndo'o tee ni ka ndakani tno'o ia Dios ndee jana'a nuu ni ka tna'a de tnundo'o ja ni ka ndakani de

tno'o maa Jito'o, su ni ka jandee ka jaka'nú ini de. ¹¹Chi ka ka'on jin ñayiu yun, na ta'u na ndetu ñayiu ja ni jandee jaka'nú ini nuu tnundo'o. Te suni ja ka jini so'o ni naxa ni jandee jaka'nú ini Job nuu ni tna'a de tnundo'o ndee jana'a. Te suni ka jini ni ja ni ndakuña'a ia Dios kua'a java'a ni nukoneva'a de, chi luu ndeva'a ini Jito'o, te kunda'u ini ña ya jion.

¹²Su ja kanuu ka kuu, vi ñani vi kua'a, ja ma vi kee yu'u ni ja vi ka'an ni "¡maa ñu'u tikayi san!" ni ichi andivi, te ni nuu ñuyiu, te ni inka nuu, ma vi kee yu'u ni. Chi tno'o vi ka'an ni na kokuu "saa" nuu ja saa kuu, axi "ñ'a'a" nuu ja ñ'a'a, nagua ja ma vi junkuei ni nuu tnundo'o tetniuu ia Dios kiuu sa'a ndaa ya kuechi.

¹³Nuu ja ndee in ni tna'a tnundo'o, te vi ndakuatu ni nuu ia Dios. Te nuu ja ndee in ni kusii ini, te vi kata ni yaa ja ka chiñu'u ni ya. ¹⁴Nuu ja ndee in ni ka ku'u, te vi kana ni tee ka kuu nija'nú nuu veñu'u ni, te vi ndakuatu de ja ja'a ni, te jin sivi maa Jito'o vi chi'i ña

de texe'en olivo. ¹⁵Chi nuu kandija ñayiu, te ndakuatui, kuu ja nduva'a ñayiu ku'u, chi maa Jito'o ndasa'a ña. Te nuu ja na yika kuechi ni sa'i, te koneka'nú ini ya. ¹⁶Te yun guaa vi na'ma ni yika kuechi ni nuu in in ni, te vi ndakuatu ni ja ja'a in in ni, nagua ja vi nduva'a ni, chi ja ndakuatu ni'l'i ñayiu ndaa kuu ja sa'a kua'a java'a. ¹⁷Chi Elías, suni ni okuu de in tee vita nagua ka oo yoon, te ni ndakuatu ni'l'i de nuu ia Dios ja ma kuun sau nuu ñuyiu ya'a, te ña ni kuun ya nuu uni kuia yosava. ¹⁸Yun te ni ndakuatu de inka jichi, te ni kuun sau ndee andivi, te ni kuva'a vii ndeva'a nuu ñunde'i.

¹⁹Ñani, kua'a, nuu ja ndee in ni kujoo nuu ichi ndaa, te inka ñayiu ndakanu ichi ndaa ña, ²⁰te vi kona'a ni ja ndee ni ñayiu ndakanu ichi ndaa ñayiu sa'a yika kuechi ja jika ichi kue'e yun, te skaku ni'nui ñayiu yun ja ma kui. Te suni sa'i ja kua'a yika kuechi yun kuaka'nú ini ia Dios.

Saa na kokuu.